

Underudvalget af økonomiske Ekspertes.

I Henhold til en Beslutning af Studieudvalget paa Mødet i Maj blev der nedsat et Ekspertudvalg til Undersøgelse af Mulighederne for en bedre Organisation af Produktion og international Omsætning. Efter at have afholdt Møder i Juni og i Slutningen af August, afgav det en Beretning, hvis Hovedlinier er følgende.

Udvalget fremhæver Tillidsmomentet som en Verdensfaktor af afgørende Betydning for Krisens Overvindelse og Forstaaelsen af dens Aarsager. Manglen paa Tillid betyder ikke blot, at Kapitalerne stagnerer, holder op med at udvandre og nægter at binde sig for lang Tid; den lammer ogsaa og forsinker alle det økonomiske Livs Faser og Former. Foretagsomhedsaanden bryder sammen, Udførelsen af opstillede Programmer udsættes, Undersøgelserne af nye Salgsmarkeder opgives, Køb af Raamaterialer indskrænkes til Køb fra Haanden og i Munden, og Personellet reduceres. Manglen paa Tillid er ikke i det, som man gør, men i det, som man ikke gør; det er den overdrevne Forsigtighed i Stedet for produktiv Aktivitet, Stagnation i Stedet for Fremskridt. Udvalget peger paa de politiske Forholds Indflydelse paa Tilliden, men anser sig ikke for kompetent til at behandle denne Side af Sagen.

Hvad Handelspolitikken angaar fremhæver Beretningen først, at Mangfoldigheden af Toldtariffer, der er fulgt med Europas Deling i et stort Antal adskilte økonomiske Enheder, til en vis Grad bidrager til at skabe Dobbeltarbejde i Produktionen og en Overproduktion for visse Artikler. Dette Forhold passer daarligt sammen med Udviklingen af Transport- og Kommunikationsmidlerne og heller ikke med det industrielle Fremskridt, som kræver en Produktion for et stadig større Marked.

Trods alle Hindringerne for Handelen er Vareudvekslingen i Europa i 1929 kommet op over Førkrigstidens Niveau, men dette Resultat er beskedent efter 15 Aars Forløb i Sammenligning med Fremskridtet før Krigen, hvor Vareudvekslingen fireobledes i Løbet af 40 Aar.

Sikringen af Freden er en første Betingelse for Tilliden, og det udvidede Marked en første Betingelse for den industrielle Tekniks Fremskridt. Produktionen skal kunne specialiseres, og store industrielle Enheder kunne skabes. Maalet bør være det videst mulige Samarbejde mellem alle Nationer i Europa for at gøre dette til et Fællesmarked for Produkterne fra alle de Lande, som udgør det. For at naa dette Maal, opstiller Udvalget en Plan om gradvise Tilnærmelser (rapprochements) paa det økonomiske Omraade. For Tilnærmelserne sættes visse Betingelser, nemlig at de skal interessere saa mange af Landene, at de faar Karakter af en almindelig Interesse og betyder et Element i Europas Fremskridt. De maa ikke skade Tredjelandes Interesser, men tværtimod tendere til at lette Vareudvekslingen med dem. De skal saa vidt muligt udstrækkes til Bevægelse af Mennesker, Varer og Kapitaler, som ogsaa til alle andre Former for økonomisk Virksomhed, for at den rette Ligevægt mellem Ofre og Fordele kan skabes. Hvis de giver Anledning til Traktater eller Aftaler udenfor de almindelige Handelstraktater, skal de være aabne for Tiltræden af enhver Stat, som er beredt til at forholde sig i Overensstemmelse med de Forpligtelser, som de medfører, og de skal give Lande, der ikke undertegner dem, samme Fordele som Parterne, hvis disse andre Lande giver tilsvarende Fordele, enten ad kontraktlig Vej eller ved deres autonome Politik.

Mestbegunstigelsesklausulen bør stadig være den væsentligste Sikkerhed for normale Handelsforbindelser mellem Nationerne. Hvor Aftaler af ovennævnte Art paa den ene eller anden Maade skulde berøre Mestbegunstigelsesklausulen i Traktater med udenforstaaende Stater, kan de ikke træde i Kraft undtagen efter Samtykke fra disse. Udvalget mener, at der findes saadanne Tilfælde, hvor Tredjestat, være sig europæisk eller ikke europæisk, vilde kunne acceptere visse Ændringer i deres Rettigheder paa Grund af de Fordele, som hele Verden vilde faa ved den Vækst i almindelig Velstand, som Aftalerne vilde medføre.